Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237. Тел. УНО: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 302. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 12-го ЛИСТОПАДА 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 302. JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, NOVEMBER 12, 1952. VOL. LX.

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗАБОРОНИВ ВІДОКРЕМЛЮВАННЯ НЕГРІВ НА ЗАЛІЗНИЦЯХ

Вашингтон. — Верховний Суд Злучених Держав проголосив рішення, що залізниче підприємство Атлантік Кост Лайн Рейлровд Компані не сміє вимагати від негрів, які подорожують з одного стейту до другого, щоб вони вживали виключно вагонів, призначених для чорного населення. Такі вагони відомі в південних сейтах під назвою „Джім Кров ковчес", не будуть толеровані на залізничих шляхах, що переходять через кілька стейтів, хоч це вирішення видане тільки в справі підприємства Атлантік Кост Лайн Рейлровд, тому, що проти нього була зголошена апеляція на вирок Федерального Апеляційного Суду в Річмонд, Ва., до Верховного Суду З. Д. А. — Адвокати ще сперечаються, чи це рішення торкається тільки залізничих потягів, які йдуть з півночі на південь. У північних стейтах, як відомо, нема жадних постанов для вирізнювання негрів, у протиставленні до південних стейтів, де таке вирізнювання перейшло в традицію. Олівер В. Гілл з Річмонд, адвокат Красвого Товариства для Поступу Колірового Населення, який перевів судовий процес у цій справі аж до Верховного Суду, каже, що вирішення стосується подорожі в обидвох напрямках, а з ним очевидно, погоджуються прихильники знесення всяких обмежень для різних рас в Америці. Ця справа почалась ще в 1948 р., доки не закінчилася перемогою для ідеї повного зрівнання громадянських прав для всіх рас.

Нововибраний сенатор домагається допущення військ китайських націоналістів на фронт

Вашингтон. — Обраний тепер республіканський сенатор Прескот Ш. Буш з Конетікат, виразно висловив свої погляди відносно військ у Кореї. Сенатор ствердив, що не бачить причини, чому „пару сот тисяч американських хлопців, не могли б повернутися додому". Цих американських вояків, за думкою сенатора, можна легко заступити вишколеними на Формозі військами китайських націоналістів. П. Буш повторив популярний вислів про те, що треба допустити „азіятів воювати з азіятами", йдучи тим самим по лінії гасел, що їх висловлював ген. Айзенгавер під час недавньої передвиборчої кампанії. Зокрема Буш покликається на враження американських спостерігачів про те, що війська Чан Кай-ші в Формозі вже відповідно озброєні, вишколені й готові до дії. Висловлюючи подрібніше свої погляди на пресовій конференції у Вашингтоні, сенатор сказав, що ген. Айзенгавер, згідно з своїм приреченням, повинен поїхати до Кореї, хоч результати тієї поїздки неясні.

Понад більйон долярів у фонді безробітних

Ню Йорк. — Хоч загально сподіваються знижки податків для забезпечення, то стейтовий фонд Безробітних досягне висоти $1,200,000,000 до кінця поточного року, як про це сповіщає Мілтон Лойсен, директор стейтового департаменту праці для приміщення і безробіття. Теперішній податок, який платять працедавці пересічно по 2.3 відсотки від перших зароблених дол. 3.000, мають бути знижені до 1.5 відсотків, а в деяких випадках вони впадуть навіть до 0.7 відсотків. Це має прийти тому, що панує загальне переконання, що теперішній стан високого затруднення для робітників утримається на майбутнє, отже прибутки від робітничих заплат будуть великі. Вже тепер відправлено з податкових бюр — 1,000 працівників, бо мало напливає зголошень за виплату з фонду безробітних.

Відкрито сезон у Метрополитен опері

Ню Йорк. Шістдесят восьмий сезон в Метрополітен опемий сезон в Метрополитен оперою Верді „Ла форца дель дестіно", з визначними світовими співацькими силами під керівництвом Рудольфа Бінга. Провідні ролі грали: Зінка Мілянов, Річард Тукер, Лінард Варрен і Чезаре Сіепі. На виставі були приявні передові дипломати з Об'єднаних Націй, високі урядовці, численні представники науки, мистецтва й бизнесу, оскільки можна було дістати квитки, яких ціна дійшла до $30. Загальний прибуток з понеділкового представлення виносив $59,961. Критика признає, що опера перестаріла з уваги на добу, яку вона представляє, бо з нею зв'язані фантастичні костюми. Спеціяльної причини для започаткування сезону оперою „Ля сфорца дель дестіно" не було, як кажуть знавці, за вимком тієї, що вона подобається директорові, даючи йому нагоду до показу теликого блиску з минулих часів.

ТРУМАН ПОГОДИВСЯ МАТИ ЗАСТУПНИКІВ АЙЗЕНГАВЕРА ПРИ УРЯДІ

Оґоста, Джорджія. — Новообраний президент Айзенгавер дістав телеграму від през. Трумана з подякою за швидке призначення своїх заступників для порозуміння з ним в справі перебрання урядування новою адміністрацією і назвав вибір осіб для цієї справи „дуже задовільним". Телеграми Трумана не проголошено публічно, одначе стало відоме, що між обидвома президентами йде безупину виміна думок в різних справах, заки прийде до особистої зустрічі ген. Айзенгавера з през. Труманом у Білому Домі в понеділок 17 листопада. Призначені на посередництво для перебрання адміністрації сен. Генрі Кабот Лодж і банкір з Дітройту Джозеф М. Додж, уже виїхали з Оґоста, залишаючи генерала самого для викінчення спочинку. Заки Айзенгавер виїде до Вашингтону, він хоче впевнитися, як далеко Демократична партія буде його підтримувати при перебранні влади. Південний демократ, сен. Борнет Р. Мейбанк з Савт Каролайни, склав генералові запевнення підтримки в майбутності у справах, що „відносяться до добра країни". Мейбанк це голова сенатської банкової комісії. Він приїхав до готелю Айзенгавера на конференцію Інституту Вирібників Готових Домів, одначе особисто не зустрічав генерала. Зачувати, що сен. Гарі Бирд, демократ з Вірджінії, заявив, що він дасть Айзенгаверові від себе підтримку, потрібну для започаткування нової адміністрації.

УКРАЇНЦІ ЗНОВУ ДЕМОНСТРУВАЛИ В О.Н.

ДЕМОНСТРАЦІЯ ЧЛЕНІВ СУМА МИНУЛОЇ СУБОТИ ПЕРЕРВАЛА НА КІЛЬКА ГОДИН НАРАДИ О.Н.

Головна Управа Спілки Української Молоді Америки повідомляє: В суботу 8 листопада ц. р. члени Спілки Української Молоді Америки, з нагоди відзначення 35 роковин Жовтневої революції в Росії та в окупованих нею країнах, влаштували несподіванку для адміністрації ОН акцію, яка перервала роботу всіх чотирьох комітетів, що відбували свої паради в цей день. Вже о 9 год. ранку перед будинком ОН з'явилося понад 100 сумівців з численними транспарентами та почали пікетування. Делеґатам та відвідувачам, що поспішали на відкриття нарад ОН, сумівці вручали „Звернення Української Молоті до ОН", з нагоди жовтневої революції в Росії. Численні гості, делеґати та перехожі зупинялися перед плякатами та уважно їх перечитували. Кореспонденти газет та фоторепортери нотували зміст транспарентів, небачений ними в попередніх пікетникв. „Росіяни, припиніть русифікацію України!", „Припиніть фізичне нищення українського народу", „Російський комунізм це нова форма російського історичного імперіялізму", „20 мільйонів Українців знищила червона Москва", „Об'єднані Нації, чи довго ще радитимете з московськими тиранами". Такі незавуальовані кличі та багато інших викривали справжнє обличча комуністичного імперіялізму. Спокійно проходжувались американські поліцаї, охороняючи порядок на американській землі. Територія ОН підлягає міжнародній контролі — там тримала порядок поліція Об'єднаних Націй. Ніхто не підозрівав, що серед гостей, які заповнили чотири залі нарад, знаходяться члени СУМА з летючками, які повинні вони вручити всім делеґатам ОН, кореспондентам, а решту відвідувачам.

Делеґати сидять в центрі заль, відгороджені від публіки бар'єром. Треба було непомітно для поліції, яка пильнує порядку в залях, підійти до бар'єр та через вхід для делеґатів зайти до середини. Всі ж сумівці повинні були зробити це одночасно у всіх залях.

В залі ч. 4, де відбувається нарада в міжнародних кримінальних справах, акцію започаткував сумівець М. Корнага. Невеличкий на зріст, він непомітно підійшов до бар'єру, відчепив загороджувальну линву, зайшов до середини та почав швидко вручати делеґатам летючки. Делеґати кидали оком на зміст та ховали їх до своїх течок. Югославський делеґат порадив передати летючку, яку йому вручено, президії. Аж тепер поліція помітила непрошеного пропаґандиста. Два поліцаї підійшли до М. Корнаги та намагалися його зловити. В останній хвилині він ще вручив летючку американському делеґатові і кореспондентам, а решту кинув у повітря, просто в напрямку відвідувачів. Сумівці, що сиділи на залі, зробили те саме. Поліція розгубилась. Одні повели придержаного Корнегу, інші не знали що робити, чи ловити тих сумівців, що їх помітили, чи попередити подібну акцію інших, про яких вони ще не знали.

Тимчасом в інших залях коїлося те саме. В залі ч. 1 відбувалися наради в справах відновлення комітету несамоуправних територій. Тут акцію започаткував І. Юшкевич. він був одним з найщасливіших. Упевненим кроком зайшов до місця делеґатів, відкрив течку, вручив усім летючки та спокійно вийшов за бар'єр. Поліція спочатку прийняла його за одного з секретарів Комісії. Тимчасом, летючки роздавали в коридорах, у бібліотеці, де зібралося біля 500 відвідувачів. П'ять тисяч летючок опинилися в руках делеґатів і відвідувачів.

Поліція ОН допитувала придержаних, хто, що, звідкіля, яким чином пробрались до заль, коли треба на це спеціяльного дозволу і т.п. Не маючи змоги дати раду з масою сумівців у будинку, поліція ОН закликала голову СУМА проф. С. Вожаківського, попросила його негайно забрати сумівців зі залі, в противному разі вони закличуть американську поліцію для введення порядку. Всі комісії припинили роботи а поліція ОН перейшла всі залі з головою СУМА, що попросив припинити акцію. Акція СУМа в ОН була припинена о 2-ій год. пополудні. Американський делеґат під час акції, телефоном зв'язався з Голосом Америки, та доручив передати текст летючки за залізну заслону.

Кромі акції на терені ОН, сумівці, у вечірніх годинах, розкинули летючки по всіх більших кінах Ню Йорку, та головно в тих, де висвітлюють російські фільми.

Для всіх делеґацій в ОН переслано поштою „Злочин Москви в Виниці" англійською мовою, летючки та відозви до української та американської молоді.

Труднощі в зміні закордонної політики

Вашингтон. Самий факт, що в наслідок виборів прийшла зміна адміністрації, ще не приносить з собою зміни американської закордонної політики. Одначе це звільняє американських дипломатів від точного втримування теперішньої лінії такої політики, на підставі інструкцій, видаваних департаментом стейту під керівництвом Діна Ачесона. Теж і закордонні пpедставники ЗДА не можуть бути певні, чи теперішні засади будуть утримані дальше й тому в цілому світі очікують нетерпеливо зміни адміністрації у Вашинґтоні. Найбільше уваги присвячується становищу Америки в Корейсько-Китайській війні, хоч би тому, що вибраний президент ген. Двайт Д. Айзенгавер заповів перед своїм вибором поїздку до Кореї. Очевидно, що дипломати зв'язують цю обіцянку з передвиборчою тактикою, одначе вони не виключають можливости якоїсь зміни. Самий Сталін не може бути певний, що зробить адміністрація Айзенгавера, бо він переконаний, що генерал не буде в'язатися заявами Трумана в деяких справах, головно тих, що стосуються китайського питання, з яким сполучена справа Формози. Деякі спостерігачі думають, що зміна закордонної політики не позначиться швидше як в лютім наступного року, бо для зміни треба приготовити дипломатичний персонал. Крім

Шість країн Шуманового пляну діють однозгідно у справі тариф

Женева, Швайцарія. — Тут відбулося засідання представників шістьох европейських держав, які згідно із пляном Шумана об'єднали свої продукції сталі і вугілля. До цих держав належать: Бельгія, Голляндія, Люксембурґ, Західна Німеччина, Франція та Італія. Створено Високий Заряд для справ вугілля і сталі, і всі ці шість держав діятимуть в справі продажі вугілля і сталі немов одна країна. Це перша понаддержавна організація і перший крок до об'єднання Европи. Ці країни Шуманового пляну трактуватимуть одна одну так, як свою власну продукцію, та матимуть спільні торговельні тарифи в справі названих промисловостей. Вони за тим, — щоб не накладати високих вивозових і ввозових тариф і в відношенні до інших країн, а всякі спірні справи мають полагоджувати не шляхом переговорів з окремими міністерствами поодиноких країн, тільки шляхом договору із Генеральним Порозумінням в справі торгівлі і тариф, яке діє в Женеві.

ЧЕРЧИЛ ПРОТИ „КУПНА МИРУ ЗА ЦІНУ ГАНЬБИ"

Лондон. — Британський прем'єр Вінстон Черчил, промовляючи вчора на одному прийняттю, заявив, що це було б ганьбою закінчити корейську війну коштом примусової висилки полонених „на заріз комуністам". „Одна справа, якої ніколи не варто робити, це купно миру за ціну ганьби" — твердив прем'єр додаючи, що „це було б ганьбою висилати силою тисячі безпомічних полонених назад, щоб їх масакрував комуністичний китайський уряд, який чваниться, що він вже позбувся двох мільйонів своїх власних громадян." — Прем'єр Черчил в дальшому твердив, що хоч як він бажав би закінчити корейську війну і хоч як прихильно він ставиться до таких намагань ген. Айзенгавера, проте, в оцінці Британії це було б ганьбою робити це коштом примусової репатріяції полонених на певну смерть до опанованих комуністами країн. Забираючи голос теж в інших справах, прем'єр Черчил заповів повну підтримку ген. Айзенгавера після його інавґурації на президента ЗДА, та заявив, що він не уявляє собі оборони західної культури і цивілізації без активної участи Німеччини в тій обороні. Підкреслюючи бажання Британії жити в згоді та приязні з Єгиптом, — Черчил ще раз звернув увагу, що оборона Суезу мусить бути відповідальністю цілого вільного світу.

Шуман перестерігає О.Н. в справі Тунісу і Марокка

Об'єднані Нації, Н. И. — Французький міністер закордонних справ Роберт Шуман, що приїхав минулої п'ятниці до Ню Йорку, щоб очолювати французьку делеґацію в Об'єднаних Націях на теперішній сесії Генеральної Асамблеї, — перестерігав вчора Політичний Комітет Генеральної Асамблеї, що всяка дискусія на тему положення Марокка і Тунісу буде суперечна з чартером ОН та може накоїти багато шкоди. Генеральна Асамблея, як відомо, прийняла арабську пропозицію, піддержану Совєтським Союзом і Америкою, щоб справу французького протекторату в Тунісі і Марокко поставити на порядок нарад. Міністер Шуман стоїть на тому становищі, що справа Тунісу і Марокко є внутрішньою справою Франції та що Об'єднані Нації порушили б свій власний чартер, якщо б зробили її предметом своїх нарад. Шуман вважає, що видвигнення тої справи в ОН ще тільки заохотило б „підривні елементи" в тих протекторатах та унеможливило б унормування відносин. Він заявив, що французький уряд намагається унормувати ці відносини в порозумінні з місцевим самоуправлінням, та що французька делеґація бойкотуватиме всі евентуальні наради Генеральної Асамблеї і її комітетів в цій справі. Становище Франції підтримує Британія. Американський представник висловив вчора своє вдоволення „поміркованим виступом" міністра Шумана.

Сумніви щодо можливости миру в Кореї

Вашингтон. — Сюди повернувся з кругосвітньої подорожі, яка тривала двадцять чотири дні, депутат — секретар оборони Вільям Фостер й розповів про свої враження на пресовій конференції в Пентагоні. За його переконанням, командири військ ОН в Кореї не сподіваються можливости договорення з червоними і серед них панує переконання, що лише посилені військові зусилля, які коштують ворогові дуже багато, переконають червоних китайців про потреби перемир'я. Фостер відзначив добрий стан та заслуги південних корейців, що їх участь у фронтових діях можна ще значно посилити. Дух військ у Кореї дуже бадьорий і їхня мораль стоїть високо. Також на відповідньому рівні стоїть дух китайських військ на Формозі, як рівнож військ, що змагаються тепер в Індо-Китаю. З-поміж інших вражень з подорожі, цікава прихильна оцінка зусиль нового керівника Єгипту, ген. М. Наґіба, що посилено працює для впорядковання своєї країни.

Беван переможений у змаганні бути заступником Етлі

Лондон. — Провідник лівого крила в Лейбуристській партії Анюрін Беван старався бути заступником Етлі в англійському парляменті. В тій справі відбулося тайне голосування парляментарних соціялістичних послів, в якому дотеперішній заступник Етлі, Герберт Морісон, переміг Бевана в відношенні голосів два до одного. Надіються, що Беван старатиметься дістатися принаймні на одно із 12 місць, на яких сидять опозиційні посли, що творять так званий „кабінет у тіні", бо при поваленні консервативного уряду, вони ввійшли б до нового соціялістичного уряду. Гадають, що Бевановi вдастьcя здобути те місце в „кабінеті в тіні", бо багато послів, що навіть не схвалюють становища Бевана, міркують, що він своїм хистом заслуговує на те, щоб сидіти у перших рядах парляментарної опозиції в палаті послів. Беван має впливи в місцевих партійних клітинах, але проти нього виступають провідники юній.

Важливість невійськових завдань НАТО

Вашингтон. — Перед зібраними тут журналістами, що працюють закордоном, виступив амбасадор Фредерик Л. Андерсон представник депутатів до Европи при Програмі Взаємної Допомоги. Ф. Андерсон перед своїм від'їздом до Парижу висловив своє переконання, що завдання Північно-Атлантійського Пакту насамперед мирні. Завдання оборони вже за нами, ствердив промовець, тепер приходять справи об'єднання націй у тісній мирній співпраці. Проте ці шляхетні завдання сповільняються діяльністю Совєтів. СССР має можливість тримати довго західній світ у напруженні, яке вичерпує сили заходу. Самі ж Совєти, що контролюють суцільний материк від Ельби до Китайського моря мають невичерпні можливості реґулювати свої економічні справи і, у цьому стані, провадити нормальну господарку. Такої можливости довготривалого напруження не має західній світ, в якому вдодатку помічаються розходження в економічних інтересах. З огляду на посилену мобілізацію протиамериканських настроїв, промовець радив подвоїти увагу у вивченні замірів Росії. Найкращою мірою гроти небезпек сучасности, за думкою Андерсона, є взаємне зближення народів, які приступили досі до Північно-Атлантійського Пакту.

ТРІҐВЕ ЛІ ЗГОЛОСИВ РЕЗИҐНАЦІЮ З ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ О.Н.

Об'єднані Нації, Н. Й. — Тріґве Лі зголосив вчора несподівано свою резиґнацію з посту генерального секретаря Об'єднаних Націй, хоч його каденція кінчиться щойно 1-го лютого 1954 р. Про його намір зрезиґнувати з того посту знав тільки теперішній голова Генеральної Асамблеї Лестер Б. Пірсон та міністри закордонних справ З'єдинених Держав, Британії і Франції, але вони держали це в повній таємниці. Зголошення своєї резиґнації Тріґве Лі закінчив словами: „Я відступаю тепер набік, бо сподіюсь, що це може допомогти Об'єднаним Націям врятувати мир та краще прислужитись справі волі і проґресу всього людського роду." В дипломатичних колах коментують резиґнацію Тріґве Лі тим, що він не міг робити жадних конкретних заходів для замирення в Кореї, виявивши раніше свою виразну ворожнечість до комуністичного Китаю та Совєтського Союзу. Він вважає, що генеральний секретар цеї світової організації повинен мати об'єктивні можливості до таких заходів і тому волить звільнити цей пост для такої людини, яка ці можливості мала б. Повідомляючи про свою резиґнацію, Тріґве Лі не сказав, коли вона мала б наступити, але з боку інших високих представників Об'єднаних Націй вияснено, що він думає залишитись на тому пості та виконувати обов'язки генерального секретаря аж до часу, доки не буде вибраний його наступник. Вибір нового генерального секретаря — вважають в колах Об'єднаних Націй — дасть причину до нових довгих дебат та словного конфлікту між західн. і східними представниками в Генеральній Асамблеї. В своїй резиґнаційній заяві Тріґве Лі твердив, що коли Совєтський Союз і комуністичний Китай справді мають добру волю закінчити боротьбу в Кореї, то новий ґенеральний секретар міг би бути в цьому більш допомічний, ніж він. „З другого боку, — твердив Тріґве Лі — якщо міжнародне положення має розвиватися від злого до гіршого, то я теж не бажав би займати позицію генерального секретаря, щоб в найменшому ступні не розбивати надій на можливість нового порозуміння та відвернення світової катастрофи". Генеральний секретар Тріґве Лі діставав 40,000 долярів платні річно, від якої не потребував платити податку, і тепер після резиґнації, йому прислуговує теж вільна від податків досмертна пенсія у висоті 10,000 долярів річно.

Вишинський розбиває всі надії на мир в Кореї

Об'єднані Нації, Н. Й. — Совєтський міністер закордонних справ Андрей Вишинський заявив вчора в Політичному Комітеті Генеральної Асамблеї, що Совєтський Союз не відступить від свого становища, що всі полонені аліянтами комуністичні вояки повинні бути репатріовані, в потребі теж силою. Промова Вишинського в цій справі тривала дві і пів години і вона цілком розвіяла останні ще надії на можливість перемир'я в Кореї хіба що коштом капітуляції аліянтів перед комуністичними домаганнями. В Генеральній Асамблеї є тепер, крім противорічних совєтської і американської пропозицій в справі полонених, ще кілька компромісових, — але Вишинський у вчорашній промові відкинув всі компроміси, обстоюючи тільки свою пропозицію. Голова Асамблеї Лестер Пірсон опісля заявив, що спроби дійти до відповідного компромісу продовжуватимуться, не зважаючи на становище Совєтів.

Дві нові південно-корейські дивізії готові до боротьби

Сеул, Корея. — Ген. Дж. А. Ван Фліт, головний командант аліянтських наземних збройних сил в Кореї, заявив вчора, що в останньому часі вишколено та устаткувано дві нові південно-корейські дивізії, які вже в короткому часі будуть цілком готові до бою на фронті. Крім того, завершується вже теж вишкіл і устаткування ще 6 наземних полків півд.-корейської піхоти. — Ген. Ван Фліт вияснив, що йому нічого не відомо про те, щоб ці додаткові корейські дивізії мали вплинути на відкликання з фронту частини американських або інших аліянтських військ. Тимчасом боротьба на центральному і східному секторах корейського фронту продовжується з однаковою силою та із змінливим щастям. На східному секторі аліянтські війська відбили вчора одну стратегічну гору, зайняту попереднього дня несподіваною атакою червоних.

ТІТО ЗА ПОРОЗУМІННЯ З ТУРЕЧЧИНОЮ І ГРЕЦІЄЮ

Београд, Югославія. — С. Л. Солцберґер мав інтерв'ю з прем'єром Югославії Тітом, в якому маршал говорив про закордонну політику своєї країни. Він заявився за оборонний договір із Грецією та Туреччиною. Покищо це порозуміння має бути тільки усне, але як буде треба, то Югославія підпише також і письменний договір з тими країнами, які довгий час в історії були ворогами Югославії. Про інші цілі закордонної політики Югославії Тіто висловився так: Комінформ зовсім занепадає, і його Москва мусить заступити якоюсь новою організацією. Якщо йдеться про політику на дальшу мету, то він бажав би собі, щоб прийшло до федерації Болгарії та Альбанії із Югославією на взір тієї, що вже існує в формі теперішньої Югославії, але це буде можливе тільки тоді, коли народи Болгарії й Альбанії схочуть такого союзу. Тіто заявився за тим, щоб уневажнити договори в Тегерані, Ялті і Потсдамі. Він домагається скасування права „вето" в ОН. Тіто заявив, що його партія „Соціялістичного Фронту Працюючих Людей" зможе приступити до Другого Соціялістичного Інтернаціоналу. В справі Трієсту він за те, щоб ті території Трієсту, які тепер під зарядом ЗДА і Англії, належали до Італії (зона „А"), а зона „Б", що нею заряджує Югославія, мала б бути югослов'янська. Тіто прийняв запрошення поїхати до Лондону, і він поїхав би і до ЗДА, коли б його просили туди поїхати. Тіто навчився вже поанглійськи, бо він поправляв свого перекладача під час розмови із представником „Ню Йорк Таймс"-у. Він не має прямих зв'язків із комуністичним Китаєм, ані із Вєтнамом, але він гадає, що червоний Китай виїхав із Москви не зовсім вдоволений. Тіто не вірить, щоб Совєти прилучували сателітів до Москви, бо вони й без того експлуатують їх, а пряме приєднання сателітів викликало б негодування між сателітськими народами.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВИЙ ПРОВІД

Хоч президент Труман урядуватиме до 20 січня наступного року, очі світу звернені на нового президента, щойно вибраного Двайта Айзенгавера. Те саме можна сказати і про секретаря стейту Ачесона, міжнародні заяви якого набирають сьогодні ваги тільки в такому розумінні, коли відоме, що їм не противиться Айзенгавер.

Хто буде по уступленні Трумана в Білому Домі, нам відоме, але хто буде наступником Ачесона та займе інші місця в кабінеті Айзенгавера, покищо не знати. Все таки вже сталося дещо таке, що могло б свідчити про те, хто буде правою рукою нового президента. Отже мабуть буде нею сенатор Генрі Кабот Лодж, республіканець з Массачусетс, якого Айзенгавер визначив зв'язковим між ним і през. Труманом для усіх справ за вийнятком бюджету, до чого призначив він дітройтського банкіра, Джозефа М. Доджа. Як відомо, сен. Лодж провалився при останніх виборах і не ввійде до нового сенату. Але якраз він найбільше натрудився, щоб видвигнути Айзенгавера республіканським кандидатом на президента. До того це молода людина, повна енергії, політично вироблена й добре обзнайомлена з міжнародними справами. Тим самим це був би добрий кандидат на секретаря стейту. На нашу думку він найбільш відповідний на те становище, коли мати на увазі знання відносин на сході Европи, а це чи не найважливіше під теперішній час. Але про нього пишуть, що він стане секретарем оборони, хоч цей уряд такий самий важливий, як і уряд секретаря стейту. Та з цього, що Лодж став першим, якому Айзенгавер призначив важливу тимчасову функцію зв'язкового між ним і теперішньою адміністрацією, можна припускати, що він буде й надалі справжньою правою рукою Айзенгавера.

Коли б так дійсно сталося, то з цього були б вдоволені теж і американські українці, бо тоді переважала б у Білому Домі політика твердої руки у відношенні до Москви. А це не така маловажна справа, коли думати про цей сильний натиск з Европи, який уже дається відчувати та який веде до червоного Мюнхену, як у справі замирення в Кореї, так і визнання червоного Китаю і нав'язування з ним дипломатичних та торговельних зносин. Уже навіть пишуть, що британський міністер закордонних справ, Антоні Іден, що ніби прибув на наради Асамблеї Об'єднаних Націй, властиво прибув на побачення з Айзенгавером, щоб поінформувати його про найновішу фазу европейських урядових настроїв у демократичних країнах, зокрема в Англії, Франції та Італії, які виявляють невдоволення з продовжування війни в Кореї й зростаючого напруження між Злученими Державами і Совєтським Союзом. В самій Англії настають на негайне замирення з Совєтами не тільки соціялісти Бевана, що хотіли б бачити „соціялістичну Британію" в добрих відносинах з „совєтською Росією". Також і консерватисти натискають на замирення в переконанні, що це їм допоможе втримати британську імперію.

Сильної руки з Вашингтону треба і для того, щоб підтримати ті сили в Европі, які змагають до її оборони перед евентуальною дальшою совєтською агресією, як теж до її об'єднання, чи зфедерування, спершу економічно, а потім і політичного. Все це останніми тижнями дуже надшарпане, між іншим, теж тому, що Европа наслухалась в час виборчої кампанії багато такого, чого не слід би брати дуже серйозно.

Отже міжнародні обставини складаються так, що Айзенгаверові треба якнайскорше поробити кроки, з яких було б видно, на чому він стоїть, куди іде, до чого змагає. Це відчуває також і президент Труман і тому треба дати йому признання, що він зараз по виборах звернувся до Айзенгавера з пропозицією облегшити передачу влади вже тепер. Він пішов слідом за Гувером, який пропонував був в 1932 році те саме Ф. Д. Рузвелтові. Але цей останній відмовився тоді від кооперації, чого йому американський загал і досі не забуває. Айзенгавер поступив інакше і добре зробив.

ДОПОМОГА ЗАЛИШЕНЦЯМ

В попередньому числі „Свободи" ми подали загальні інформації, що їх привіз адв. Михайло Родик, дотеперішній директор місії ЗУАДКомітету в Европі, про т. зв. залишенців, себто тих українських скитальців, які з будь-яких причин не можуть бути переселені до інших країн і залишаться на достійне в таборах ДП в Німеччині і Австрії. Згідно з твердженнями п. Родика, українці становлять найбільшу групу тих залишенців. Їх усіх понад 20 тисяч. В картотеках европейської місії ЗУАДКомітету зареєстровані такі категорії українських залишенців: В Німеччині: 680 інвалідів; 1,844 старших віком понад 60 років; 2,781 хронічно хворих; 2,087 туберкульозників; 4,565 дітей у віці до 6 років життя і 1,389 дітей у віці до 14 років, отже разом 5,954 дітей у віці до 14 років; 2,981 т. зв. залежних членів родини, отже осіб, які не могли еміґрувати з уваги на те, що були зв'язані з родинами, які не підпадали під жадну з еміґраційних катеґарій; та 103 студентів і науковців. В Австрії цей образ виглядає так: старших віком — 182, хронічно хворих — 70, туберкульозників — 121, дітей до 6 років — 20 і до 14 років — 60, отже разом 80, членів родин — 107, студентів і науковців — 31. Отже всіх разом в Австрії і Німеччині, зареєстрованих на допомогу від ЗУАДКомітету, є 18,186 осіб — хворих, інвалідів, старших віком і дітей, майже всі — непрацездатні.

Життя цих людей, це не життя, тільки мука. В Німеччині вони дістають від суспільної опіки по кількадесят марок, які не дозволяють вмерти голодною смертю, але які не вистачають на заспокоєння навіть найконечніших потреб тих нещасливців. Конкретно, в Німеччині голова скитальської родини дістає місячно 40 марок, жінка — 28 марок, одна дитина — 18 марок, двоє дітей — по 15 марок і т. д., що сумарично дає на родини з, наприклад, двома дітьми, коло 85 марок, тоді, коли мінімальна сума, за яку така родина могла б вижити, є щонайменше 130 марок.

Положення в Австрії ще більш безнадійне, бо там залишенці взагалі не дістають жадних грошей, тільки мізерний харч по таборах. Нема що їсти, нема в що одягнутись, нема грошей на найконечніші потреби, не кажучи вже про лікарства, виховання дітей і тому подібні необхідні потреби. При цьому бездомність та безнадійність положення — і матимете той загальний образ страшної нужди і недолі, що їх терплять ці найнещасливіші з нещасливих.

ЗУАДКомітет, маючи ще з минулого року деякі резерви харчів, головно товщу, цукру та спорошкованого молока і ясць, дає тепер дпомогу приблизно трьом тисячам найбільш потребуючим, хоч практично всі залишенці належать до тої катеґорії. В останньому часі ЗУАДКомітет вислав ще до Австрії вагон спорошкованого молока і ясць та кілька тисяч фунтів смальцю. Але резерви вже вичерпуються і їх треба доповняти, а щоб забезпечити всім потребуючим бодай мінімальну допомогу, потрібно щонайменше 8 до 10 тисяч долярів місячно.

Залишенці — це живі кістяки, яким, здається, повисихали з голоду кишки, які мають мінімальні потреби, але й їх не можуть заспокоїти — твердить п. Родик. Доля тих двох десяток тисяч нещасливців тепер вже направду на сумлінні американських українців.

Як же виглядає справа нашої допомоги залишенцям? Члени Екзекутивного Комітету ЗУАДК, відповідаючи на цей запит на останній пресовій конференції у Филаделфії, радили: „ліпше не питайте!" Пожертви на допомогові цілі майже не надходять, заледве кілька тисяч членів ЗУАДК „забувають" вплачувати свої членські вкладки, а від часу, як почалася теперішня осіння кампанія ЗУАДКомітету на допомогу залишенцям, канцелярія ЗУАДК вислала приблизно 2,000 своїх наліпок, значить, можна сподіватись, що буде висланих коло 1,000 пакунків, бо дві наліпки потрібні на один. Відносно приватної допомоги з Америки залишенцям в Европі, адв. Родик теж тільки здвигає раменами. Ми чванимось, що нас один мільйон в Америці, в тому коло 70,000 новоприбулих, ми чванимось своїми контами в банках, своїми „гавзами" і „карами" та всілякими гостинами із „смачними перекусками", а там, в Західній Европі, примирає з голоду 20,000 наших рідних братів і сестер, не кажучи вже про терпіння цілого українського народу на рідній землі, якому ми не можемо допомогти. Адв. Родик твердить, що тільки деякі із залишенців дістають час до часу деяку допомогу від своїх рідних чи знайомих в Америці, але в більшості то не дістають навіть відповіді на їхні листи.

Недавно, з нагоди відкриття сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, американська преса статтями і карикатурами виявляла ту страшну розбіжність між „тут і там". „Тут" говорять, радять, влаштовують величаві бенкети і прийняття, говорять про мир і чоловіколюбство, а „там", в Кореї, гинуть наші вояки та встелюють своїми шляхетними кістками скалисті корейські гори.

Точне те саме можна б сказати і про наше відношення до залишенців. Тут ми влаштовуємо „величаві маніфестації", вкриваємо „бурхливими оплесками" промовців, що аж долоні нам пухнуть, засвідчуючи цим „нашу солідарність" з поневоленою Україною та її боротьбою за волю, снуємо великі пляни і робимо „велику політику", а тимчасом — 20,000 наших рідних, жадні шматка хліба та цілої одежини, примирають з голоду і холоду, можна б сказати, під нашим боком. Невже ж дозволимо їм пропасти? Невже ж дозволимо їм зносити дальше невимовну нужду і злидні. Невже ж дозволимо на це ми, вільні, ситі, зодягнені, задоволені та з власними „гавзами", „карами" і контами в банках!

Пам'ятаючи і всі наші проблеми, пам'ятаючи про необхідну політичну та всякі інші наші акції, ми мусимо пам'ятати і про тих наших „залишенців", ми мусимо їм допомогти з глибини нашого серця і кишені. Ми мусимо збільшити і приспішити висилку наших Національних Датків до Народного Фонду, левина частина з якого йде власне на допомогову акцію, ми мусимо посилити збірку харчів і одягів та приспішити їх висилку нашим залишенцям в Европі. В усіх випадках треба контактуватись із ЗУАДКомітетом та через нього і за його посередництвом висилати всю допомогу, щоб могти її відповідно скоординувати та зробити успішною. Нашим гаслом в теперішньому сезоні хай буде: Пам'ятаймо про залишенців!

Іванна Савицька

БЕЗ РОЖЕВИХ ОКУЛЯРІВ

(До проблеми виховання наших дітей)

Найтяжчі наші початки, себто недавно сюди прибулих, за нами. Це очерк так званого ставання на ноги, важкий, повний хвилевих неуспіхів і розчарувань. Але за три останні роки настали великі зміни. Не беру до уваги родин, від яких не виходила хвороба і лікар, чи часте безробіття. Такі є, але їх процентово не так аж багато. Пересічний загал відгодувався, вбрався, деякі покупили власні доми, авта, повідчиняли склепи. Значить, не є так зле. В тих обставинах пригляньмося тепер уважніше до наших можливостей у вихованні дітей. Пізнаймо, що ми можемо зробити, а чого перепровадити не в силі.

Як я вже згадувала, першою і засадничою причиною занедбання дітей, це праця матері поза домом. Чи вона в нашій дійсності потрібна? Мусимо сказати, що у великій більшості так. Ми починаємо в Америці з нічого, у кожній ділянці домашнього устаткування великі браки. Система рат улегшує купно, та не зменшує, а збільшує платности. Все дорожіє і одна заробітна платня звичайно не вистачає.

Коли в родині бабуся чи дідусь і вони ще не слабосилі, стають великою поміччю, бо допильновують дітей, та коли ні, треба шукати іншої розв'язки.

Дитячі садки до деякої міри розв'язують це питання, коли іде про дітей дошкільного віку. Є вони при парафіях і ЗУАДК-у, є і по приватних домах, до вибору, де кому ближче, де кому краще. Не сторонїть від дитячих садків. Дитина звикає до гурту, вибувається егоїзму, вчиться послуху, чого інколи самій матері важко навчити.

Коли у вас шкільні діти, тоді на час, від третьої години, до вашого повороту з праці, дітям необхідна опіка.

Вік від сьоми до десяти літ найбільше пригожий до необчислимих, фантазійних потягнень. Діти користають з того, що вони самі — вигадують і є здібні спричинити своєю необчислимістю великі шкоди.

Зорганізування такої опіки на протяг 2½ годин, треба розглядати індивідуально. Як я згадувала в першій частині, американські школи зачиняються о 3 годині пополудні і діти остаються здані на власну ініціятиву. Інакше мається, на щастя, справа з українськими дітьми.

В більшості, їх позашкільний час виповнений прерізними обов'язками і той саме факт частинно рятує наших дітей від нудьги і від вулиці.

Мильно інтерпретуємо поняття відпочинку, коли думаємо, що пересиджування годинами у вигідному фотелі, чи на сходах перед домом, є відпочинком.

Пусте безділля звичайно томить більше, як важка праця, а у дітей це слідне яскравіше, як у дорослих.

Даймо дітям постійне заняття, аме так, щоб вони не відчували його тягару.

Пригляньмося, чим виповнений час пересічної, еміґрантської дитини:

1) Українознавчі курси, або щотижневе навчання українського, релігії і співу.

2) Пласт, гурткові сходини, курінні сходини, праця в драматичних гуртках, підготовка до випадкових, святочних сходин, фестинів тощо.

3) Музика, індивідуальні лекції і групові години теорії.

4) Ритміка — балет.

5) Рисунки.

Тих всіх занять американські діти не мають, але . . . і тут одно важливе питання: Чи всі наші діти користають з вище поданих, позашкільних занять? Як багато в самій Филаделфії молоді, що систематично пропускає науку рідної мови! А де їх батьки? А Пласт? Чи гуртує він весь наш доріст? Що стоїть на перешкоді допильнувати, щоб наші діти всі, без вийнятку, знайшли в ньому своє місце? І знову питання: Хто винен, що не всі діти в Пласті? Батьки і ніхто інший, бо дім є першим учителем. Не припильнують батьки, так годі вимагати цього від школи і держави.

У кожній майже дитині (беру до уваги цілий шкільний очерк) дрімає якесь спеціяльне зацікавлення чи замилування. Одні люблять рисувати, інші грають, ще інші воліють ритміку, чи танок.

Хлопців інтересують значки, фотографіка, спорт, дівчатка люблять книжки, вишивання, ляльки.

Поможіть дітям у виборі позашкільного заняття.

Мами! Коли вертаєте в п'ятницю ввечір із заробітною платнею, зайдіть до книгарні і купіть дитині книжечку. Коли вона дорога, купіть раз на два тижні, але купуйте постійно!! Складайте малу, дитячу бібліотечку. Привчайте дитину зпочатку слухати, а опісля самій складати літери. Передплачуйте дитині журналик „Мій приятель", відгадуйте з нею загадки, укладайте хрестиківки тощо.

Батьки! Привчайте старших дітей читати пресу. Підкреслюйте червоним олівцем інтересні для молоді оповідання, статті з ділянок винаходів, спогадів, подорожей, науки і природи і т. п.

Лише трохи занятися дітьми, а вони самі відвернуться від злого. Хтось спитає, а що робити з кіном, телевізією? Саме кіно — цікава й займаюча розривка і не треба відбирати дітям тої приємности. Треба лише покерувати ними і виробити в них власний осуд, що є добре — а що зле.

Не мусимо іти до кіна щосуботи і неділі і то обов'язково до того, що найближче хати. До кіна треба посилати дітей тоді, коли іде відповідний фільм. На щастя, один і той сам фільм звичайно грають кілька днів підряд і ми самі маємо нагоду переконатися, чи даний фільм відповідний для дітей. Коли ж ми самі без розбору пускаємо дітей і молодь до кіна тоді, коли вони лише того захочуть, самі беремо за це відповідальність.

Читаємо, що нюйоркські діти мають змогу щотижня оглядати добрі, виховні фільми. Це дуже відрадний почин, гідний признання і наслідування, з одним тільки застереженням, щоб ті фільми були справді добрі і цікаві, щоб

(Закінчення на стор. 3.)

М. В. Дольницький

НОВИЙ ЕМІҐРАЦІЙНИЙ ЗАКОН

Новий еміґраційний закон ЗДА, що його недавно ухвалено і названо іменами його спонзорів Актом Волтера-МекКаррена, був ще до його ухвалення Палатою Репрезентандів і Сенатом предметом широких дискусій, протестів і невдоволення визначних керівників офіційної американської політики. През. Г. Труман поклав на цей закон своє вето, але Конґрес переголосував закон вдруге і він увійшов в силу.

Новий еміґраційний закон, складений демократами, невдоволеними сучасною адміністрацією, і підтриманий майже поголовно республіканцями, відограв під час недавньої передвиборчої кампанії велику ролю. Обі сторони атакували цей закон, обіцювали його змінити та називали його дискримінаційним і неамериканським. Обом партіям йшлося про голоси громадян, що еміґрували до Америки з Европи, чи тих, що мають рідню за морем. Проте ледве чи закон буде швидко змінений. Вправді през. Труман назначив комісію, яка має студіювати наслідки і практичну вартість цього закону, але чи ця комісія предложить свої розсліди наступному Конґресові і які наслідки цих розслідів будуть, ще невідомо.

Акт Волтера-МекКаррена, себто новий еміґраційний закон, це властиво поворот до давньої практики в еміґраційній політиці Америки і почасти кодифікація всіх еміґраційних законів, що їх Америка мала в ужитті впродовж останніх 150 років.

Згідно з ухваленим законом, що взорується на законі ухваленому майже 30 років тому, встановлено для поодиноких держав відповідні квоти. Квоти ці відповідають відсоткові тих національностей, що заселили Америку перед 1920 роком. Англійці, на основі цього закону, мають право одержати щорічно 65,721 віз, німці — 25,957, ірляндці — 17,853 ,поляки — 6,524, італійці — 5,677, шведи — 3,314, голляндці — 3,153, французи — 3,086, чехословаки — 2,874, росіяни — 2,798, норвежці — 2,377, швайцарці — 1,413, бельгійці — 1,304, данці — 1,181, 58 інших національностей — 7,117. Отже новий закон дозволяє 154,277 чужинцям еміґрувати до Америки.

Із цих даних виходить ясно, що англійсько - німецько - ірляндська група найбільш фаворизовані. За один рік від 30 червня 1951 до 30 червня 1952 вичерпано повністю еміґраційні квоти німців, поляків, італійців, голляндців, чехословаків, французів, росіян, норвежців, австрійців та данців. Квоти інших національностей, на чолі із найбільшою — англійською — невичерпано. Американський Конґрес відкинув був поправку, щоб цю незужиту кількість віз національностей, які виказують надвишку квоти, розділити між інші національності. Таким чином в минулому році пропало 62,196 віз, які можна було б розділити між 853,206 осіб із 39 країн, зареєстрованих в американських консулятах. Половина зареєстрованих на еміґрацію до ЗДА — це німці і кол. польські громадяни, а дві третини решти це громадяни із країн південної або східньо-південної частини Европи. В цій групі найбільше італійців, українців і білорусів, як теж і кавказьких народів та жидів. З цього ясно, що новий закон намагаючись заховати національностеве обличчя Америки відповідно до „цього, з яких країн найбільше прибуло було еміґрантів перед 1920 роком, сильно обмежує приплив населення з східньої Европи та Італії. З цієї причини новий еміґраційний закон називають п р о т и-католицьким, протижидівським і протислов'янським. Попри те новий закон обмежує еміґрацію азіятів. Для українців, росіян, поляків, жидів із східньої Европи, кавказців і італійців, тепер мала надія дістатися до Америки в найближчому майбутньому, бо квоти деяких з них вичерпані на 20 і більше років. Стільки вже зареєстрованих охочих виїхати до Америки.

Дискусія над новим законом далі ведеться в американській пресі. Визначні політики, головно демократи, заявляють, що цей закон не відповідає духові часу. Крім того вони підкреслюють, що новий закон, який нібито скодифікований і спрацьований, в дійсності дуже неясний. В Ню Йорку, напр., еміґраційні інспектори мусять відбути довгий курс, щоб запізнатися з подробицями того закону. Звіти з поодиноких консулятів Америки в різних частинах світу згадують за ті самі трудноці.

Між клявзулями нового закону є параґрафи, які забороняють відвідувати Америку всім тим, що запідозрені в комуністичній діяльності чи зв'язані з тоталітарними організаціями. В цю групу включено навіть науковців, що викликало було спеціяльно велике обурення.

Оборонці нового еміґраційного закону Америки, вказуючи на небезпеку комунізму і приїзду комуністичних аґентів та шпигунів, підкреслюють, що майже вся комуністична діяльність в Америці оперта головно на натуралізованих громадянах з країн південної чи південно-східньої Европи чи їх нащадках. Це при укладенні нового закону взято до уваги. Одначе законодавці не застановлялися, чи ці натуралізовані громадяни були національно тісно зв'язані з тими країнами, чи були тільки громадянами цих країн.

О. Г.

ЧЕРВОНИЙ СКЕТЧ У СЛОВАЦЬКОМУ ВИКОНАННІ

(До восьмої річниці комуністичного путчу на Словаччині)

(23)

Були часом повідомлення, що комуністичні війська після „довгого і упертого бою" здобували село або „копєц", які, як виявляла зрадлива карта, знаходились у власному глибокому запіллі . . . Що ж до участи в боях моторизованих частин, артилерії та авіяції, то звідомлення виглядали так, немов би штаб ніколи на очі не бачив тих родів зброї. Тому не раз писалося про те, що тяжкі далекобійні партизанські гармати нищили цілі повітряні ворожі ескадри, і, навпаки, партизанські літаки „брали в полон" німецькі танки.

Перечитавши часописи, ми переходили до справ „поточних", і тут починали сперечатися. Я була такої думки, що словакам на кожному кроці треба обережно і дипломатично відкривати очі на комуністичну і російсько-імперіялістичну загрозу. Але мої колеґи того погляду не поділяли.

— Нічого вони все одно не зрозуміють! — гримав Іван Антонович. — Не треба їм нічого говорити! От, як прийде сюди „Руда армада", то тоді вони самі пізнають . . . Я, наприклад, завжди большевиків хвалю. Питався мене господар, скільки коштували такі чоботи, як оце у мене. А я йому сказав: „три рублі". Нехай потім собі купить! . .

Поговоривши і посперечавшись, ми розходимось досить пізно, вдоволені тим, що є де і з ким „відвести душу".

Серед каменянчан було також чимало чоловіків у партизанських загонах. Їхня „діяльність" зводилась до того, що вони цілими днями сиділи в лісі, але увечорі здебільша поверталися додому, висипалися, а ранком знову, взявши через плече рушницю, ішли в ліс. Коли ж наспівала невідкладна господарська робота, партизани діставали відпустки і перебували дома по кілька днів.

Позатим життя ішло своєю дорогою, і ні війна, ні партизанка на ньому не клали надзвичайних відбитків. Не видно було, щоб люди спішилися поробити якісь запаси, щоб готувалися до тяжких, чи, принаймні, непевних часів. Нормально торгували склепи, нормальними лишались ціни, нормально дбали мешканці про переведення тих чи інших змін і поліпшень у своїх господарствах.

Одного разу вибралася я з листом Сергія Михайловича до вказаного господаря, який би мав перевести мене закордон. Коли я зайшла за ворота, почула якусь суперечку і крики в глибині двору коло хлівів, але, не звертаючи на це уваги, пішла до хати. Сумна і хвора з вигляду господиня попросила мене сідати, повідомляючи, що господар незабаром прийде. Ми сиділи і говорили з півгодини, поки прийшов господар, злий, як шершень. Не зважаючи на мою присутність, лаявся і кляв помадярськи, а по-словацьки кричав, що він зовсім не бажав собі нової влади, і що її представники насамперед мусять шукати підтримки серед прихильників, а не серед своїх ворогів.

На моє питання про причину його обурення відповів без надуми і цілком щиро:

— Виховав я собі 14 овець. Три роки вже морочуся коло них, доглядаю, пильную, як дітей. Сам собі жалів барана з'їсти, бо то расові вівці, і я їх дістав пару аж з Мадярщини. А тепер приходить ця голота і забирає мені двох! . . Кажуть, що я мушу дати, аби партизани мали що їсти! . . То вони будуть в лісах пузом проти сонця лежати цілими днями, а я мушу гарувати, як віл, і їх бараниною годувати?!! Громи би їх побили, голодранців, босяків! Німців грабіжниками називають, а самі що роблять?!! Ще і не воювали, а вже своїх людей обдирають! Як на мене, то хай вже і німці прийдуть, щоб видушити цих ледачих босяків до ноги! . . З 14 овець — двоє їм віддай! З якої рації?!.

— З чотирнадцять лишень двоє? — питаю я. — Це ще нічого! . . Ось, як прийдуть „руси", то скажуть вам з двох дати чотирнадцять . . .

Моє „потішання" дає несподівані наслідки: господар глипнув на мене і моментально заспокоївся.

— Знаю, — відповів просто, тяжко сідаючи на лаву. — Я, пані, все знаю, бо мій син був у Росії тепер на фронті . . . Розказував, як у вас люди живуть . . . Коли б так я знав, що і нас чекає те саме — то підпалив би це все, а сам взяв би торбу на плечі, та й пішов би в світ! . . Але . . . може, Бог дасть, що до нас та загроза таки не дійде . . .

— Дай но їсти! — звернувся до жінки. — Мені зараз запрягати треба . . .

Господиня заметушилась, готуючи на стіл, а я раптом подумала, що дивна і підозріла поведінка Сергія Михайловича позбавляє мене права вмішувати невинного господаря в небезпечну авантуру! Я не тільки не сміла йому нічого говорити, але не повинна була навіть заходити до цієї хати! Це мене так схвилювало, що я сиділа, мов на голках, і зі страхом ждала питання про причину своєї візити. На щастя, господарі були зайняті своїми клопотами і нічого мене не питали. Тому я при першій принагідній хвилі попрощалася і вийшла з хати.

Минали дні, а наші вигляди на рятунок лишалися в тому самому положенні. Партизанів тиснули потроху на Заході, але зі сходу німці ніби забули про них. Тривога наша почала знову рости. Росла вона і тому, що фронт посувався постійно на захід, і большевики опановували нові терени. Наші сподівання на те, що аліянти обернуть зброю проти большевиків також не оправдувалися. Кінця війни не було ще видно.

Скінчилися копання картоплі і кукурудзяні толоки. Всі мали більше часу і майже щовечора сходились у мене. Приходили, змучені тяжкою роботою і непевністю. Перестали нас веселити смішні газетні повідомлення, не вірили ми вже в мудру політику англо американців і потрохи привчалися дивитися на себе, як на приречених. Бо, врештою, втікти на Мадярщину, щоб звідти попасти в Німеччину, чи попасти в руки большевикам — різниця невелика . . .

Навіть Іван А н т о н о в и ч стратив свій зрівноважений спокій і поволі просякав зневірою, яку старався скрити під їдким гумором. Працюючи за трьох у багатого і дуже хворого господаря, Іван Антонович, щоправда, ніколи не нарікав, але видно було по всьому, що його гнітить і надмір роботи і принизливе становище наймита. Приходив він пізніше від інших, не подавав нікому руки, а, важко крекчучи, розсідався просто на порозі замкненої „ізби".

— Ви знову сідаєте на підлозі? — обурювалася я. — Та сідайте отут коло столу, візьміть цигарку і будьте, як людина.

— Ох-ох! — стогнав Іван Антонович. — Минули ті часи, коли ми були людьми і за столами сиділи. Тепер уже відвикли . . . Нашим пролетарським костям на землі і привичніше і пристойніше . . .

З тими словами Іван Антонович, відхиляв пропоновані цигарки, а натомість витягав стару газету, найдешевший тютюн і скручував собі „собачу ніжку".

— Розказуйте ж новини. Що нового в політиці?

Інженер затягався димом, обтрушував з штанів на долоню розсипаний тютюн і, зсипаючи його назад до пачки, відповідав:

— Наша батрацька політика щодня міняється: вчора скінчили орати один „копєц", сьогодні — возили гній на другий . . .

— Та не говоріть дурниць! Я вас поважно питаю . . .

— Еге! Вам — „дурниці", а я от подвигав цілий день вилами, то кожну кістку тепер чую . . .

(Продовження буде).

Микола Андрусяк

ІДЕЇ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО

(2)

Проти цієї правди Грушевського грішать ті історики, що тенденційно намагаються її викривити як наприклад покликуючись на текст „Слово о полку Ігореві" пишуть, що Суздальщина була в складі „Руської землі" в ширшому розумінні цього слова, хоч цього в тексті „Слово о полку Ігореві" нема; для яких неприємлива згадка про текст „Протестації" київського православного митрополита Йова Борецького і волять цивувати: Касіяна Саковича, що з православного став оперш у унійтом, згодом римо-католиком і висміяв наш церковний обряд; врешті чомусь неприємливим є їм гетьман Іван Мазепа як православний і тому роблять його безпідставно прихильником католицизму.

„Приватні додаткові студії" є видумкою п. Чубатого; йому невідомо, що в останніх 30-тих рр. при Історично-філософічній Секції НТШ існувала методологічно - педагогічна комісія, на ділі семинар для студентів-істориків, учасниками якого були серед інших: пок. Теофіл (згодом о. Теодосій ЧОВВ) Коструба, Омелян Пріцак, Ол. Домбровський. Методологічні вправи переводив автор цих рядків. Своє твердження, що молодші „не все засвоювали собі українознавчу систему", розводить п. Чубатий далі так: „Серед молодих учених щораз частіше появляються наукові чи політично - ідеологічні погляди, які відхилюються, а то й негують деколи те, що в системі українознавчих наук вважалося до розгрому української науки Москвою неоспоримою правдою. В працях молодших українознавців появляютья вже навіть такі думки, що в консеквенції мусять вести до поглядів російської науки, накинених Кремлем після ліквідації українознавства та розгрому Всеукраїнської Академії Наук у Києві (1932)".

Ці свої твердження попирає п. Чубатий двома анонімними прикладами: один з них відноситься до історії, а сама: „Інший молодий вчений твердить у своєму писанні, що київська Русь це спільна власність українців, росіян та білорусинів. І знов насувається підозріння, чи це не погляди зачерпнені від... російських істориків..." ..

Подібно писав п. Чубатий в „Свободі" наприкінці минулого року в статті „Українська наука і українська політика", в якій наводив цитату із статті молодого публіциста в скитальських „Українських Вістях", якого п. Чубатий робив істориком-сателітом совєтської історіографії та Юрія Вернадського, професора єйльського університету в Ню Гейвені. На ділі цей публіцист з політичними і соціологічними студіями в німецьких університетах у своїй спробі нарису розвику української нації покликувався на праці двох чільних галицьких учеників Михайла Грушевського: Степана Томашівського і Мирона Кордуби, відомих істориків - ерудитів. В своїй „Українській історії" (Львів 1919) подає Степан Томашівський, що чисто-українською княжою державою була Галицько - волинська держава, тому, що київоруська держава XI.—XII. ст. обхоплювала крім сьогочасних українських, ще й сьогочасні білоруські й деякі російські землі. Ніхто не закидав Томашівському, що він зриває з історичною схемою Грушевського, тому, що творець сьогочасного українознавства не заперечував приналежности сьогочасних білоруських і деяких російських земель до київоруського великого князівства, тільки в своїй „Історії України-Руси" княжої доби (тт. I-IV) обговорював історію тих земель княжої Руси, які сьогодні входять в склад української національної території. Мирон Кордуба клав початки української національної свідомости на час литовської окупації українських земель, проте ніхто не закидав йому відхилу від „традиційного українознавства та точности української науки". Сам п. Чубатий в статті „Українська і російська концепція історії Східньої Европи" („Просідінгс" Іст.-філ. Секції НТШ, 1951, I.) на основі заклику автора „Слова о полку Ігореві" до суздальського князя Всеволода приймає, що Суздальщина — колиба сьогочасної Московщини — Росії була в складі „Руської землі" в ширшому її розумінні. Чи тут п. Чубатий несвідомо іде за совєтськими істориками, подібно як і не з молодших істориків Н. Полонська - Василенко (Енциклопедія Українознавства", 6, с. 423) пише: „Переяславці боронили свою незалежність і від сусідніх князів — київських, чернигівських, і тому з більшою охотою приймали суздальських".

Коли заглянемо до тексту „Слово о полку Ігореві", то прочитаємо, що великий київський князь Святослав III, звертаючись із закликом до князів, тільки суздальського Всеволода назвав „великим", тобто незалежним від себе. При закликах до всіх інших князів підкреслював, що слід піміститися на половцях „за землю Руську". Всеволодові ж суздальському тільки натякав: „Не в думці тобі прилетіти з далеку доглянути батьківського престолу!... Бо ти можеш по сухому живими огнестрілами стріляти, смілими синами Глібовими". Батько Всеволода Юрій Довгорукий був також переяславським князем, в Переяславі княжили опісля брат Всеволода Гліб та його сини, з яких найстаршого Володимира оплакувала Україна по його смерти в 1187 р.

(Продовження буде).

Без рожевих окулярів

(Закінчення зі стор. 2)

не рвалися і не псували дітям очей.

Часто думаємо, що дітям можна дати що-будь і якбудь, бо вони на нічому не розуміються. Такий підхід неправильний і шкідливий.

Тепер щодо телевізії. Якщо вибірати добрі речі, а такі в телевізійних програмах безумовно є, то це корисна розривка і приємна. Наприклад, в Дітройті надають постійні програми для дітей. Наш талановитий маляр Еко ілюструє казки, що їх дітям оповідає вчителька. Ті передачі мають таку популярність, що діти засипують надавчу станцію сотками листів з виявами свого захоплення і подяки.

В інших містах є подібні передачі, треба лише контролювати програму, а не дозволяти дітям крутити телевізором так, як їм подобається.

Одначе підхід до цієї справи мусить бути масовий. Двох, трьох хлопців, що самовільно оглядають усі фільми, не інтересуються ніякими, корисними, позашкільними заняттями, а ще й до того пробують курити, псують інших і деморалізують навіть найбільше здисципліновані одиниці. Один злий приклад потрапить знівечити працю довгих місяців.

Важливим фактором у вихованні являються добре поставлені дитячі радієві авдиції, але вони мусять мати якийсь точний плян і мусять бути добре і живо редаговані. Вміло продумана передача могла б щотижня гуртувати біля голосника велику кількість дітей, але лише тоді, як передача зацікавить дітей і заставить їх до постійної, живої співпраці. Мертве і бездушне відчитування віршів чи казок, хоч би вони і були добрі, дітям неінтересне, бо їх уява невироблена. Коли не бачать оповідаючого, а ще й до того мало розуміють читаний текст, вони швидко нудяться і перестають слухати.

Тому передачу добре було б повести так, щоб зацікавити нею і родичів і дітей, діда, бабцю, тещу, всіх, запрягаючи дітей до посередньої співпраці.

З практики знаємо, що дорогою конкурсів зрушується з мертвого застою письменників і вони пишуть. Використаймо цей спосіб до дитячих передач. Даваймо дітям ряд питань з ділянки літератури, українознавства, музики, спорту, таборництва, очевидно в приступній формі — хай розв'язують, хай надсилають відповіді. Найкращі нагороджувати і відчитувати. Дати можність переможцеві самому сказати кілька речень до мікрофону. Вичисляти імена учасників конкурсу. То знову на відміну, зробити передачу запитів і відповідей. Хай діти самі ставлять питання з ділянки, яка їх цікавить.

Чи конкурс на найкращий рисунок, власну композицію тощо.

Я певна, що при добрій організації і живому переведенні таких авдицій і діти слухали б і старші інтересувалися б і ... помагали б. А про це саме ходить.

Безперечно, велику роботу у вихованні молоді, сповняють літні, вакаційні оселі — але під одною умовою, коли вони окремі для хлопців, а окремі для дівчат.

Спорт, свіже повітря, прогульки, купіль, трохи науки і здорова, раціональна віджива, повинні виповнити молоді весь вільний час.

Танці і передвчасні серцеві конфлікти вносять непотрібний дисонанс в правдиве, таборове життя.

І так на тему виховання дітей можна б ще писати не одну статтю, та все буде зайве, коли батьки і надалі будуть гіршитися злими впливами вуличного довкілль, а рівночасно не докладатимуть зі свого боку ніякого зусилля, щоб справу поліпшити.

Ніхто не виховає нам дітей, а тільки ми самі! І яка радість буде нам з власного дому і авта, з банкового конта і телевізора, коли ми раз на все втратимо те, що найдорожче — наші рідні діти!

(Кінець)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Клівленд, Огайо

Виставка народного мистецтва

Це було на Рідних Землях. Літ 25 назад, створився в Перемишлі ініціятивний гурток для оснування музею. Д-р Шпитковський, проф. Б. Загайкевич, (тепер в Ню Йорку), малярка О. Кульчицька і Л. Бачинський — це ті — що безінтересовно взяли на себе труд збирати музейні експонати.

Сміялися з них. Директор банку „Віра" п. Губчак прикладав палець до чола і показував на тих диваків. „Щось у них не все в порядку". Не хотів дати приміщення для музею. Лише завдяки о. Кормошу віддали, десь під сходами, малу комірчину. Там на поличках, з дощок від скринок, — були початки музею „Стривігор". Та за пару літ музей прийняв такі розміри, що займає цілий поверх „Міщанського брацтва". Збірки не уміщалися в 11 великих кімнатах.

Скільки то збереглося цінних пам'яток з нашої минувшини. Вони свідчать про нашу культуру. Свої й чужі подивляли багатство збірок.

Частина тих музейників покинуло Перемишль, вони десь далі працюють, в тій же ділянці, а ті, що лишилися — продовжують збогачувати музей „Стровігор".

Ні насмішки, ні жарти, ні труднощі й невдачі — не спинили їх в музейній роботі. Тихо й непомітно працюють для загального добра.

І тут в ЗДА є музейники. Скільки їх, де вони, і в якій ділянці вони працюють — точно не знаємо, але варто всім зголоситися у нашого визначного музейника проф. В. Міяковського в Ню Йорку.

З одним музейником, який тут в Півн. Америці працює довгі роки, припадково я запізнався, підчас 14 з'їзду Української Молоді в Клівленді.

З нагоди появлення книжки в анг. мові „Украініан Артс", в одній великій кімнаті готелю Картер, — улаштовано виставку українського мистецтва.

Ця виставка — діло одного тихого музейника Осипа Кочана і його дружини з Джоліет.

Дарма, що ніхто не згадав на з'їзді про цю виставку, дарма, що до преси ніхто не написав. Виставка зробила своє діло. Її оглянула вся прибула молодь, відвідало чимало визначних американців, гості свої та чужі. Всі були захоплені збірками нашої минувшини й сучасности. Подивляли, вихвалювали.

Кочани збирачі головно етнографічного матеріялу, переважно гуцульського мистецтва, де є найцінніші експонати. Старовинні напрестольні хрести, свічники-трійці, дерев'яні бочівки, пістолі, порохівниці і т. д. З мосяжних виробів є цікаві хрестики, перстені, спряжки, топірці, нашийники, файки, кресала, ножики і т. д.

Окремо зібрано гончарські вироби: вази, чутри, тарелі, дзбанки, кафлі та ін. Єстарі й новітнього воробу.

Прегарні вишивки з різних сторін України — чарували око кожного відвідувача.

Збірка різбляних річей (касетки, тарелі і ін.) та писанки красві й тутешні, доповнювали цілість і давало повну уяву про багатство і красу українського народного мистецтва.

П-во Кочани збирають і літературу в анг. мові про Україну. Виставлено понад 80 різних книжок. Це є теж цінний матеріял.

Щоби все це зібрати, треба довгих літ, труду, грошей й головно любови. Наші музейники можуть бути горді, що вони виконали велику працю.

Л. Бачинський.

ДНІ НАРОДНОГО ДОМУ

На придбання Народного Дому в Ню Йорку відбудеться 14. ц. м. великий Баль, а 23. ц. м. вистава „Бояриня". „Бояриня", що свого часу не відбулась у Вашингтон Ірвінг Гайскул, буде виставлена в залі Фешин Інституту при 24 вул. Ближчі інформації в оголошеннях.

„ВЕСІЛЬНІ ДЗВОНИ" ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ УНС І „СВОБОДИ"

Минулої суботи, 8-го листопада, Всч. о. Вояковський звінчав в церкві св. Миколая в Бруклині-Південь працівника головної канцелярії УНСоюзу Володимира Сохана з Неонілею Мереною, працівничкою Адміністрації „Свободи". Новоженці завжди були активні теж в громадському житті, зокрема в спорті і Пласті.

ЗАПОВІДАЮТЬ КОНФЕРЕНЦІЮ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТСЬКИХ ГРОМАД АМЕРИКИ

Українська Студентська Громада Ню Йорку та Українсько - Американське Студентське Товариство в Клівленді повідомляють, що в днях 15 і 16-го листопада відбудеться за їх ініціятивою та під протекторатом Українського Конґресового Комітету перша Конференція Українських Студентських Громад Америки. Темою конференції будуть звіти, доповіді та наради в актуальних студентських справах. Конференція відбудеться в Клівленді, в домівці СУМА, 1033 Fairfield Avenue, на закруті Вест 11-тої вулиці. До участи в Конференції запрошується всі станові студентські організації.

В Л. М. КЛЮБІ

Ню Йорк. — Л. М. Клюб повідомляє, що у п'ятницю 14 листопада відбудеться Авторський Вечір Федора Дудка, на якому автор прочитає фрагменти з недрукованих ще спогадів. Початок о год. 7.30 ввечорі.

ЗАСІДАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМІСІЇ НТШ

В суботу 15 ц. м. о год. 6.30 веч. відбудеться чергове наукове засідання Економічної Комісії НТШ. Д-р Василь Стець виголосить доповідь на тему: „Роля бюджету СССР в народному господарстві з узглядненням місцевого бюджету". Доповідь відбудеться в приміщенні НТШ в Ню Йорку, 50 Чорч Стр., кімната 252.

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І ТАНКУ В КОЛУМБІЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

З ініціятиви Гуртка Українських Студентів при Колумбійському університеті, відбудеться там в четвер ввечорі, дня 13-го листопада 1952 о год. 8-мій ввечорі у великій залі театру МекМіллина (при Бродвею та 116 вулиці), вечір української пісні і танку. Українське танкове мистецтво репрезентуватиме відома нашому громадянству артистка Рома Прийма, а в'язанку українських пісень відспіває чоловічий хор „Думка" під диригентурою п. О. Микитюка. В програмі теж виступ ансамблю бандуристів під проводом п. С. Ганушевського. Хор „Думка" співатиме пісні: О. Нижанківського: „Гуляли" і „Окрушки", а дальше: „Чогось мені тяжко", „За рідний край", „Розпрощався стрілець" та в'язанку лемківських пісень. Багата програма теж інших учасників. Студентський гурток щиро запрошує українське громадянство до масової участи в цьому вечорі, що буде рівночасно добрим пропаґатором української культури в такому важливому культурному центрі, як Колумбійський університет.

ЦІКАВІ ІСТОРІЇ. ч. 4.

ЯК Б'ЮТЬСЯ ФРАНЦУЗИ В КОРЕЇ...

В останніх повідомленнях з корейського фронту була теж згадка про хоробрість та завзяття французьких відділів. Мабуть всім це відомо, що в Кореї б'ється тільки один французький батальйон, що в цілості складається з добровольців. Але, мабуть, мало-хто знає, хто командує цим батальйоном.

Генерал-корпусу Маржен-Вернерей це одна з найвизначніших військових постатей нашого століття. Йому сьогодні 60 років. Це старий вояк-інвалід, внаслідок сімох ран, які „заробив" під час першої світової війни. По війні був генеральним інспектором Чужоземного Леґіону. Коли вибухла „поліційна акція" в Кореї, він добровільно зрікся свого посту та генеральського ступня і під прибраним прізвищем полковника Ральфа Монклер повів своїх добровольців на бій проти червоної тиранії.

Є така загальна опінія між аліянтським військом, що французи воюють з фантазією... Навіть, на перший погляд, здавалося б, що між ними немає військової дисципліни. Буває — на фронт посувається колона війська, а в ній іде французька частина. Раптом, в половині маршу, французам приходить до голови „фантазія": розкладаються табором, ніби банда циганів, запалюють вогні, варять каву, співають та підскакують, як діти — заблькоовуючи дорогу цілій колоні.

Та вже коли дійде до рукопашної боротьби, тоді вони б'ються, як чорти! Стрілянина з пальної зброї, це в них тільки пригривка до справжнього бою, який і починається тоді, коли кріс обертається „старшим" кінцем і валиться ворога прикладом через голову, або колеться багнетом. Коли ж французові виб'ють з руки кріса, то він шпурляє в ворога камінням, б'є ногами, гризе, дусить і важко його спинити в боєвому шалі. Звичайно, в таких баталіях, французькі старшини перев'язують свої голови червоними стрічками з подертих парашутів, бо бояться, щоб їх не помордували власні, роз'юшені вояки...

В часі бою, в перших лініях окопів, завжди видно старого ґенерала, що сам здеградував себе до полковника, як він штикульгає на своїй штучній нозі від землянки до землянки і закликає своїх „дітей" до витривалости. В чорній беретці на голові, з широким, червоним шалем, перекиненим за ліве вухо, він подібний до квочки, яка розпадається над малими курчатами. А коли скінчиться бій — то „батько" французького батальйону не знає відпочинку, він ходить по всіх перев'язочних пунктах, заглядає в кожне санітарне шатро — чи немає там раненого француза. Коли знайде когось зі своїх — по-батьківськи плеще його по рамени і каже: „Все гаразд, моя дитино, все гаразд! „Потім стає на струнко, вдаряє закаблуками і салютує кожному раненому французові.

Один американський журналіст запитав генерала, що його спонукало взяти участь в цій війні. Відповідь була така:

„У Франції я маю ще молодого сина. Коли помру, то не залишу йому багато мастку, та лишу йому велику традицію. Він скаже колись з гордістю, що його батько командував першою французькою частиною, що змагалася під прапорами Об'єднаних Націй. Це справа, за яку варто згинути. Командувати збройними силами Франції в першій інтернаціональній армії світа в боротьбі проти світового зла — це найбільша честь, яка взагалі може бути!"

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Джерзі Сити, Н. Дж.

„День Пластуна".

Пластуни в Джерзі Сити перевели минулої неділі „День Пластуна". О год. 11.30 відправлено в місцевій гр. кат. церкві Службу Божу в намірені українського Пласту. Після Сл. Божої переїхали всі пластуни і гості до Народного Дому при Фліт Стріт, де відбулося торжественне піднесення прапорів американського та українського. Пластуни в однострoях проспівали американський та пластовий гимни, після чого вислухали наказу, в якому повідомлено їх, що Крайова Пластова Старшина узнала групу пластунів в Джерзі Сити окремою пластовою станицею в нагороду за їхню наполегливу працю. Після малої перерви, о год. 3-тій попол., почали пластуни свою програму на сцені. Першою точкою було відчитання пл. сеніоркою Коць звернення до пластунів в Джерзі Си878 ті від їхнього опікуна і приятеля проф. д-ра Василя Стецюка, яке видруковано як передову в пластовій одноднівці „Рінь", що появилася теж з нагоди „Дня Пластуна". Після того хор юначок відспівав чотири народні пісні, а новак О. Гапій продеклямував вірш Р. Завадовича „Гордощі новака". Дальшою точкою програми був „Козачок", що його відтанцювала пара малих танцюристів Маруся Домарацька і Нестор Нинка. Новак Ю. Стецюк відіграв на фортепіяні чотири народні пісні, а група юначок, в гарних гуцульських одягах, затанцювала „Гуцулку", після чого ще раз грав на фортепіяні Ю. Стецюк і новачка Х. Боднар. Після десяти хвилинної перерви, юначки відтанцювали „Аркана", а юнак Л. Явний відіграв на скрипці варіяцію на тему пісні „Козаченьку куди йдеш" і „Спомин з гір" укладу Василя Безкоровайного. Зовсім оригінальною точкою програми був монтаж „Спомин з України", гарно відчитаний пл. сеніоркою В. Мельник і ілюстрований хороводами дівчат в полтавських одягах. На закінчення хор пластунок відспівав пісню „Віють прапори над нами". Тоді пластуни перейшли на площу, де відбулося стягнення прапорів і молитва. Впродовж цілого дня можна було оглядати ручні роботи поодиноких пластових гуртків, між якими був модель українського села, модель української хати, група ляльок в пластових однострoях, і інші праці, дбайливо приміщені на столах під написом „Діяльність Гуртків". Можа теж було купити одноднівку „РІНЬ", ілюстровану 25 оригінальними фотографіями з життя джерзисітських пластунів. Ввечорі, після закінчення програми, відбулася забава. В цілому треба відмітити, що „День Пластуна" був дуже вдалою, дбайливо підготованою імпрезою. Видно було величезний вклад праці його організаторів, зокрема кошового пл. сен. Нинки, велику дбайливість всіх виконавців. Деякі точки програми, головно монтаж „Спомин з України", можна б з успіхом повторити на інших громадських імпрезах. Крім п-ні В. Мельник, що зредагувала і відчитала, допоміг монтажеві теж інж Гапій, що вивчав пластунок пісень і Ольга Колодій, що підготовила танки. Музичний супровід спочивав в руках пл. сен. С. Дзядів. „День Пластуна" залишив на присутніх, між якими була велика група пластунів з Ню Йорку і Пасейку, дуже миле враження.

мл

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

ЗВІТ

з пожертв зложених у Злученому Українському Американському Допомоговому Комітеті у Филаделфії за місяць вересень 1952 р.

ІЛЛИНОЙ:
Шікаґо: І. Колячко$6; В. Крахмілець $1; І. Витанович $5.
Вокеґан: Микита Строчук $10.
КАЛІФОРНІЯ:
Ломпок: В. Бобро $1.
КОННЕКТИКАТ:
Бриджпорт: Данило Солончак $5; І. Комарницький $3.
Ню Гейвен: Теофил Буженко $5.
МАССАЧУСЕТС:
Голіок: М. Кремінець $1.
МЕРИЛЕНД:
Болтимор: Теодор Чорній $5.
МІЗУРІ:
Ст. Луїс: В. Щупляк $1.
МІННЕСОТА:
Мінneаполіс: По $5: Мих. Копцюх, Ст. Соколовський; М. Пащенко $1.
Ст. Пол: І. Петручок $1.
МІШИҐЕН:
Дітройт: І. Мироник $1; Андрій Кисломед $5.
Гемтремк: О. Депутат $2.
НЮ ДЖЕРЗІ:
Бейон: Петро Скоблик $10.
Гайтстави: Гордій Неділко $10.
Дейтон: М. Обриско $2.
Джерзі Сити: А. Дідух $2.
Картерет: М. Федак $1.
Нюарк: Зенон Стефанів $5.
Ром: Ів. Тибінко $5.
Трентон: Д. Забитовський $5.
НЮ ЙОРК:
Ню Йорк: По $5: Мих Вілан, Г. Дубно, Любомира Копачинська, Олена Крушельницька, Стефанія Крушельницька, Анна Никифоряк, Сава Никифоряк, Іван Сквиртянський; Р. Підгорецький $2.
Боффало: В. Смолинський $7.
Джексон Гейтс: К. Реутів $5.
Джонсон Сити: В.Б. Шембель $5
Коговс: Юліян Вачинський $5.
Мавнт Вернон: А. Гончаренко $10.
Озон Парк: Т. Телеглов $1.
Рачестер: Відд. Укр. Амер. Доп. Комітету $200 (на ліки для хворих у Европі); по $5: Дм. Висоцький, Ілля Демиденко, Мих. Довгенко, Яр. Погорецький, Антін Фолусевич.
ОГАЙО:
Клівленд: Ігор. Руденський $5, С. Лобур $2, О. Назарець $1.
Сінсінаті: Леон Фортсинський $5.
ПЕНСИЛВЕНІЯ:
Филаделфія: По $5: Г. К. Галан, П. Дубрівний, М. Кривопуск, С. Маґера, М. Роговський, Л. Романяк, Л. Яцкевич; по $2: М. Боровський, Ф. Лук'янович, А. Сорочинська; І. Свистуля $1.
Аликвипа: Остап Миськів $10.
Дженкінтавн: М. В. Дольницький $2.
Калвер: Мартин Кокус $10.
МкКіз Ракс: В. Максименко $1.
Піттсбурґ: І. Сапсай $7; по $5: Омелян Лесюк, Василь Ференц.
Честер: А. Кобаса $1.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P.O. Box 1661, Phila. 5. Pa., USA

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Укр. Нар. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 13. листопада в Тов. Домі, 831 Джозеф Еве., в год. 8. ввечорі. Проситься усіх членів прибути на означений час. На цих зборах буде номінація на уряд на рік 1953. Рівнож проситься тих членів, що довгують більшу суму до Тов. каси, щоб кожний старався сплатити при кінці цего року. — П. Ковтун, гол.; В. Гнатків, кас.; В. Гавриляк, фін. секр.; В. Іванців, рек. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371 відбудуться в п'ятницю, 14. листопада, в год. 8. ввечорі, в Січовій Салі При 18 Avenue. Проситься тих членів, які ще не зложили своєї жертви на Союзівку, негайно це зробити, бо ці гроші які вже є зложені будуть вислані до УНСоюзу цего місяця. — А. Змий, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Баранюк, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 15. листопада в У. Н. Домі, 517 Галет вул., о год. 7:30 ввечорі. Взивається все членство прибути на час. Рівнож пригадується членам, що кожний член обовязаний дати свою жертву на Союзівку найменше $1. Кожний член повинен заплатити всі свої вкладки найдалі до 25. цього місяця, бо буде контроля книжок для звіту на річних зборах. — Д. Постоловський, предс.; Ю. Добуш, кас.; М. Галькевич, секр.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. — Тов. Тараса Шевченка, від. 64 повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 15. листопада, в год. 7:30 ввечорі. Проситься усіх членів на збори, на яких обговоримо справу забави та інші справи. — Секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в суботу, 15. листопада, в парохіяльній салі при 74 Геррис Ев., в год. 7. ввечорі. Просимо всіх членів прибути на ці збори, бо маємо важні справи до обговорення. Пригадується всім членам, щоб на зборах розрахувались з тикетів на товариську забаву. Вписуйте своїх дітей і знайомих в ряди УНСоюзу. — І. Кокольський, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. Любов, від. 370, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. листопада, в церковній салі, 127 Парк стр., зараз по Службі Божій. Проситься всіх членів прибути на означений час та вирівняти свою належитість бо в противнім разі подасться таких членів до суспензи. Також пригадується, що треба зложити $1 на Союзівку. — П. Воляник, предс.; В. Колеснік, кас.; Р. Голубович, фін. секр. К. Марущак, рек секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Від. 123, Тов. Пресв. Богородиці повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. листопада зараз по Службі Божій в церковній галі. Також проситься членів, щоби кожний приніс $1 на Союзівку. — М. Іванців, предс.; Т. Назар, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Збори Бр. О. Николая, від. 106 відбудуться в неділю, 16. листопада, в Домі відділів УНС, 843 N. Western Ave., о год. 12:30 сполудня. Просимо всіх прибути та вирівняти вкладки за рік 1952, щоб не наражуватись на суспензу. — О. Лубас, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. А. Бончевського, від. 10 повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 16 листопада, зараз по Службі Божій, в галі парохіяльній. Проситься всіх членів прийти на збори, бо це обовязок всіх членів зложити по $1 на будинок старших людей в Союзівці. — Г. Рубас, предс.; В. Глива, секр.

ЕЛМАЙРА, Н. Й. — Тов. ім. Івана Франка, від. 271 повідомляє, що в неділю, 16. листопада, о год. 2. по полудні, відбудуться збори в галі на Лакаванна Евню. Проситься усіх членів прибути на час бо є важливі справи до полагодження. Також пригадується тим членам, що ще не зложили на Союзівку, щоб виконали цей обовязок в цю неділю і зложили по $1. — Г. Левуш, предс.; П. Німець, кас.; І. Чопко, секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Бр. св. О. Николая, від. 127 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. листопада, в церковній галі, зараз по співаній Службі Божій. Крім того урядники полагоджують справи і в четверту неділю, зараз по Сл. Божій в церковній галі. Просимо всіх членів платити свої вкладки начас кожного місяця, бо хто не заплатить, буде суспендований. Також прохаємо новоприбулих громадян, що ще не є членами, прийти на збори й обезпечитись в УНСоюзі. Ще раз пригадуємо членам сповнити ухвалу конвенції і дати $1 на Союзівку — І. Вула, предс.; П. Володка, фін. секр. М. Левицький, рек. секр.

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. — Тов. Запорозька Січ, від. 355, повідомляє, що звичайні збори відбудуться в неділю, 16. листопада, зараз по другій Сл. Божій, в галі парафіяльній. Проситься всіх членів прийти і заплатити вкладки. Проситься членів, що довгують за жовтень, вирівняти свій довг, бо інакше будуть суспендовані. — П. Занько, секр.

ТОМАСТОН, КОНН. — Укр. Січ, від. 421, матиме мітінґ 15. листопада, в Укр. Галі на Проспект вул. в 8. год. Просимо всіх членів приходити на мітінґ. — Т. Михнів, предс.; М. Шипінка, кас.; Ю. Береза, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. „Зоря", від. 69 відбудуться в суботу, 15. листопада, в год. 8. ввечорі, в галі 39 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. М. Ликтей, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Заряд Сестрицтва Благовіщення від. 125 повідомляє членів, що збори відбудуться в понеділок, 17 листопада о год. 7:30 ввечорі в Союзовім Домі при 845 N. Western Ave. З огляду на це, що наступні збори будуть річні, пригадуємо тим, що залягають з членськими вкладками, прийти і вирівняти. — П. Боднарчук, предс.; П. Яворська, кас.; І. Подола, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 16. листопада, о 12. год. вполудне, у залі при 2250 В. Кортез вул. Довгуючі члени, коли не прийдуть і не вирівняють вкладок, будуть суспендовані. — І. Меґас, предс.; Д. Когут, секр.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge No. 112 will hold its monthly meeting on November 16, 1952 at St. Peter & Paul Church hall after the 3rd Mass. We urge all members who are in arears in their dues to attend. — A. M. Cooper, Secr'y.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Подаємо до відома членам Бр. св. Василія Великого, від. 161, що черговi збори відбудуться в суботу, 15-го листопада, в год. 7. ввечорі, у власній салі. Просимо всіх членів прибути на час. На зборах буде порушена справа Союзівки і є інші справи до вирішення. Звертаємо увагу довгуючим членам, що рік зближається до кінця, а тому треба конечно вирівняти свої залеглости. Кандидатів в члени У. Н. Союзу радо приймемо. — Уряд.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 220, відбудуться в суботу, 15 листопада, о год. 7:30 ввечорі, в параф. галі при 50. вул. і Полайна. Проситься всіх членів, щоби вирівняли цего місяця свої залеглі вкладки, бо з кінцем місяця будуть річні замкнення книжок. Рівнож будемо збирати дальше по $1 на Союзівку і даток на К. Комітет. Довгуючі члени, як не заплатять цего місяця свого довгу, будуть суспендовані. — Г. Гарасим, секр.

БОСТОН, МАСС. — Місячні збори Тов. ім. Евгена Коновальця, від. 238, відбудуться в неділю, 16. листопада, в церковній салі, 136 Arlington St., зараз по відправі. Проситься всіх членів численно явитись, бо є важні справи до полагодження. Кампанія У. Н. С. за новими членами іде в повнім русі, тому проситься всіх тих, що ще не є членами У. Н. С., негайно вписатись. Члени, що ще не зложили на Союзівку, повинні зробити це негайно. — П. Мороз, гол.; П. Попович, кас.; М. Давискиба, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Иосафата, від. 217, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. листопада, в год. 2 по полудні точно, в галі парафіяльній, 305 Гудсон вул. Приявність всіх членів конечна, бо маємо багато важних справ до вирішення. На цих зборах буде номінація головних урядників на 1953 р. Довгуючих членів проситься прийти на збори і вирівняти свої залеглости. — В. Колданський, предс.; І. Деркач, кас.; А. Іванів, фін. секр.; Г. Булавинець, рек. секр.

АЛЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. листопада, на галі парафіяльній, 803 Фронт Ст., в 2. год. по полудні. Просимо членів прийти на означений час та сповнити свій обовязок. Довгуючих членів просимо вирівняти свої залеглости, бо при кінці місяця відбудеться контроля книжок для звіту на річних зборах. Довгуючі члени, як не заплатять цего місяця, будуть суспендовані. — Д. Рудакевич, предс.; Г. Вілецкий, кас.; І. Федорак, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє, що збори відбудуться у неділю, 16. листопада, в У. Н. Домі, 183 Fleet St., в 6. ввечорі. Проситься усіх членів прибути на збори та вирівняти свої вкладки. Є також інші важні справи до вирішення. — І. Грабар, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. листопада, о год. 1. сполудня, в домі Тов. У. А. Горожан, 847 Н. Франклин вул. Проситься членів вирівняти свої вкладки, бо в листопаді буде замкнення річних рахунків. Також проситься членів сповнити свій обовязок та заплатити $1 на Союзівку. — С. Чорномаз, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 15. листопада, о год. 7. ввечорі, в Домі Громади на Лавренс вул. Напоминається всіх членів бути приявними на зборах, та вирівняти залеглі вкладки, бо по зборах буде замкнення рахунків для контролі. — І. Жмутин, предс.; І. Сорока, кас.; А. Хромяк, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 15. листопада, в год. 7:30 ввечорі, в галі У. Д. Гор. Клюбу, 31-14 — 30 Евеня. Проситься всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до рішення. Довгуючих членів просимо вирівняти свій довг. Так само проситься тих українців, які ще не є членами У. Н. Союзу, прийти і вписатися в члени. — М. Левицький, предс.; Г. Василик, кас.; П. Варнич, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 270, відбудуться в неділю, 16. листопада, в 3-ій год. по полудні, в У. Н. Домі. Проситься членів забрати решту тикетів і прибути на баль, що відбудеться в цьому місяці заходом нашого Братства. — Т. Гіль, предс.; Н. Пігура, фін. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє членів, що звичайні місячні збори відбудуться в середу, 12. листопада, в год. 7:30 ввечорі, в У. Н. Домі при Фліт вул. Проситься довгуючих вирівнати вкладки, як теж заплатити за тікети на бенкет, або їх звернути. Кожний член має зложити найменше 1 дол на Старечий Дім.—П. Костик, предс.; І. Патуляк, кас.; В. Кушнір, секр.

✝

Ділимося з Родиною і Знайомими, що наша найдорожча Мати, Бабуня і Прабабуня

АННА З КОППМАНІВ ГОЛЮКА

упокоїлася в Бозі, по тяжкій і довгій недузі, 9-го листопада 1952, в 84 році життя.

Похорон відбудеться 12 листопада 1952, о год. 1 по пол. з похоронного заведення Петра Яреми, 129 E. 7 St., New York. Панахида в понеділок, 10. листопада о год. 8 вечір.

Горем прибиті
сини ІВАН і ВОЛОДИМИР ГОЛЮКИ
з дружинами, внуки і правнуки.

✝

в неділю, 16. листопада 1952 р.
в год. 11 рано
буде відправлено
в долішній церкві св. Юрія в Ню Йорку
ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
З ПАНАХИДОЮ
в першу річницю смерти
АДВ. МИКОЛИ КУНИЦЬКОГО
на яку запрошує Товаришів, Приятелів і Знайомих
ДРУЖИНА.

ТАРЗАН, ч. 2951. Атака смерти.

„О св. Денисе", тихо вигукував О'Рорке. „Дивися, що йде за нами!"

Коли вони трохи скрутили на бік, оглушуючий вуха рик потряс тишою лісу.

Його темна грива майоріла, щелипи широко ричали, а очі дико спалахували, пострах джунґлів скакав вперед із великою швидкістю.